

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Sžo/32/2015
Identifikačné číslo spisu:	6013201852
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6013201852.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD. v právnej veci navrhovateľky: E.B., bytom v I.. XXX, proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, so sídlom v Žiline, Národná č. 34, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu z 18. októbra 2013, sp. zn. 7864/2013, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. októbra 2014, č. k. 24Sp/66/2013-92, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30. októbra 2014, č. k. 24Sp/66/2013-92 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu zo dňa 18. októbra 2013, sp. zn. 7864/2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Navrhovateľke náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 30. októbra 2014, č. k. 24Sp/66/2013-92 podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil rozhodnutie odporcu z 18. októbra 2013, sp. zn. 7864/2013, ktorým navrhovateľke nepriznal nárok na poskytovanie právnej pomoci podľa § 1 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákona č. 327/2005 Z. z.“) z dôvodu, že nespĺňala podmienku materiálnej núdze.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia krajský súd zistil, že navrhovateľka žiadala o právnu pomoc v rámci prebiehajúceho súdneho konania vedeného na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 20S/72/2013, v ktorom žiadala o právnu pomoc do konania, v ktorom sama nie je účastníčkou konania. Účastníkom konania na krajskom súde sp. zn. 20S/72/2013 je výlučne jej manžel S. K.. Preto dospel k záveru, že pokiaľ navrhovateľka žiadala o právnu pomoc do konania, v ktorom nie je účastníčkou, nemohlo dôjsť

ani k zásahu do jej subjektívnych práv.

Krajský súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP neúspešnej navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania. Súčasne navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť na účet krajského súdu súdny poplatok v rozsahu 50% poplatkovej povinnosti v sume 17,50 eur s poukazom na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24Sp/66/2013-38 z 10. februára 2014 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/39/2014-58 z 27. júna 2014, ktorým bolo navrhovateľke priznané oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 OSP v rozsahu jednej polovice (vo výške 50%).

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka odvolanie. Poukázala na svoje ťažké zdravotné postihnutie ako aj na skutočnosť, že je odkázaná na kyslíkový prístroj. Z toho dôvodu nemohla byť uvedená v konaní 20S/72/2013 ako žalobkyňa, nakoľko akákoľvek činnosť spojená so súdnymi konaniami jej spôsobuje ďalšie zdravotné problémy. Mala za to, že vo veci 20S/72/2013 doplní žalobu o jej osobu až zastupujúci právnik, o pridelenie ktorého požiadala odporcu spolu s manželom S. K.. Preto rozhodnutie odporcu považuje za protiprávne a protiústavné. Navrhovateľka poukázala na iné konania, v ktorých za tých istých podmienok bola spolu so svojím manželom od súdnych poplatkov oslobodená. Rovnako im bol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci i samotným odporcom.

Navrhovateľka považovala na základe uvedeného rozhodnutie krajského súdu za diskriminačné a protiústavné v rozpore s ustanoveniami čl. 12 ods. 1, 2, 4, čl. 13 ods. 1 písm. a/, ods. 3 a ďalších Ústavy SR, čl. 13 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Všeobecnej deklarácie ľudských práv OSN, schválenej Organizáciou spojených národov v New Yorku, 10. decembra 1948, Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a opčného protokolu k nemu, schváleného v roku 1966, medzinárodného dohovoru o ekonomických, sociálnych a kultúrnych právach, schváleného v roku 1966, medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie na akomkoľvek základe, schváleného v roku 1979, medzinárodného dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému, alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu či trestaniu, schváleného v roku 1984, medzinárodného dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím a opčného protokolu k nemu, ako aj rozhodnutí Najvyššieho súdu SR a nálezov Ústavného súdu SR, pretože v iných konaniach za tých istých podmienok bola spolu s manželom S. K. oslobodená od súdnych poplatkov v celom rozsahu a boli im pridelovaní aj bezplatní právni zástupcovia (odvolávala sa na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. januára 2014, č. k. 28Sp/61/2013-23 a z 11. septembra 2014, č. k. 23Sp/40/2014-23 ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo 16. mája 2013, sp. zn. 3Sžo/9/2013 a z 1. júla 2014, sp. zn. 3Sžo/40/2014). Žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Súčasne žiadala o odpustenie súdnych poplatkov za podanie odvolania a náhradu trov konania.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny. Uviedol, že pri rozhodovaní o nároku na právnu pomoc sa posudzuje okrem splnenia podmienky materiálnej núdze aj otázka zrejmej bezúspešnosti sporu a hodnota sporu. Úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť iba ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok. Pretože navrhovateľka nesplnila podmienku materiálnej núdze, nemožno jej priznať nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok - SSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení § 246c ods. 1 vety prvej OSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou OSP a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nie je možné vyhovieť.

Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je

zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa § 6b ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z., ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci, môže centrum v prípadoch podľa § 6a ods. 1 poskytnúť právnu pomoc aj bez úhrady finančnej účasti.

Podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

Účelom zákona č. 327/2005 Z. z. je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov (§ 1).

Podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav vecí a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 46 správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu vecí a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúvanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odporca posudzoval výšku príjmu navrhovateľky v zmysle § 6 zákona č. 327/2005 Z. z. Zistil a v preskúvanom rozhodnutí aj náležite odôvodnil, že navrhovateľka nespĺňa podmienku materiálnej núdze. Navrhovateľka v žalobe výpočet odporcom zisteného príjmu nenamietala. Namietala, že pokiaľ odporca pri posudzovaní nároku na poskytnutie právnej pomoci vychádzal len z právnej úpravy vo vzťahu jej hmotnej núdze a neprihliadol na jej ťažké zdravotné postihnutie, postupoval vo veci diskriminačne s poukazom na Ústavu Slovenskej republiky, Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd a medzinárodné predpisy EÚ a OSN.

Vzhľadom na konkrétne okolnosti daného prípadu odvolací súd nepokladal za dostatočné, keď odporca bližšie neskúmal majetkové pomery žiadateľky potom, ako zistil, že jej príjem a príjem jej manžela presahuje ustanovenú hornú hranicu materiálnej núdze, tiež celkovú sociálnu situáciu navrhovateľky, aj z pohľadu právnej úpravy zákonodarcom ustanovenej v § 6b zákona č. 327/2005 Z. z. pri posudzovaní žiadosti o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa názoru odvolacieho súdu bolo potrebné zohľadniť.

Odvolací súd vychádzajúc zo skutkových zistení danej veci a s citovanej právnej úpravy zákona dospel k záveru, že odporca v danom prípade nepostupoval náležite v súlade so zákonom č. 327/2005 Z. z., a teda ani v súlade s Ústavou Slovenskej republiky. Vo veci si nezaťažil dostatok skutkových podkladov relevantných pre vydanie rozhodnutia, v konaní nepostupoval dostatočne v súčinnosti s navrhovateľkou a v odôvodnení rozhodnutia sa nedostatočne vysporiadal s otázkami navrhovateľky nastolenými v jej žiadosti. Preto rozhodnutie žalovaného správneho orgánu je treba považovať za predčasné a teda nesúladné so zákonom.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta prvá OSP a § 492 ods. 2 SSP zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohoto rozhodnutia.

Navrhovateľka v odvolaní žiadala aj o odpustenie platenia súdnych poplatkov.

Podľa § 2 ods. 4 veta druhá zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov poplatníkom je tiež ten, kto podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu a v konaní nebol úspešný.

Vychádzajúc z uvedenej právnej úpravy navrhovateľka v dôsledku tohto rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorým napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. októbra 2014, č. k. 24Sp/66/2013-92 na základe jej odvolania zmenil tak, že rozhodnutie odporcu z 18. októbra 2013, sp. zn. 7864/2013 napadnuté jej opravným prostriedkom, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, bola v konaní úspešná, preto jej nevznikla povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh a ani za odvolanie. Z uvedených dôvodov rozhodnutie o návrhu navrhovateľky na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v odvolacom konaní stratilo právne opodstatnenie.

Navrhovateľka bola v konaní úspešná, a preto má právo na náhradu trov konania. Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľke žiadne trovy nevznikli, a preto odvolací súd jej náhradu trov nepriznal (§ 250k ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a s § 492 ods. 2 SSP).

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.